

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Poznań, dnia 18 sierpnia 2025 r.

Poz. 6131

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE NR NP-II.4131.1.168.2025.4

WOJEWODY WIELKOPOLSKIEGO

z dnia 8 sierpnia 2025 r.

Na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, ze zm.)

orzekam

nieważność § 2 ust. 2 załącznika nr 1 do uchwały nr XII/124/25 Rady Miejskiej w Szamocinie z dnia 10 lipca 2025 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu przyznawania stypendium Burmistrza Miasta i Gminy Szamocin dla uzdolnionych uczniów pobierających naukę na terenie Gminy Szamocin - ze względu na istotne naruszenie prawa.

Uzasadnienie

W dniu 10 lipca 2025 r. Rada Miejska w Szamocinie podjęła uchwałę nr XII/124/25 w sprawie przyjęcia Regulaminu przyznawania stypendium Burmistrza Miasta i Gminy Szamocin dla uzdolnionych uczniów pobierających naukę na terenie Gminy Szamocin, zwaną dalej „uchwałą”.

Uchwałę podjęto na podstawie: „art. 18 ust. 2 pkt 14a ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1465 ze zm.) oraz art. 90t ust. 4 ustawy z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 750 ze zm.)”.

Uchwała została doręczona Wojewodzie Wielkopolskiemu 11 lipca 2025 r.

Dokonując oceny zgodności z prawem przedmiotowej uchwały, organ nadzoru stwierdził, co następuje:

Mocą badanej uchwały Rada Miejska w Szamocinie, w ramach „Lokalnego programu wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży pobierających naukę na terenie Gminy Szamocin”, przyjęła Regulamin przyznawania stypendium Burmistrza Miasta i Gminy Szamocin dla uzdolnionych uczniów pobierających naukę na terenie Gminy Szamocin stanowiący załącznik nr 1 do uchwały, zwany dalej „Regulaminem”.

Do podjęcia przedmiotowej uchwały upoważniał radę przepis art. 90t ust. 4 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2025 r. poz. 881), zwanej dalej „u.s.o.”, zgodnie z którym: „W przypadku przyjęcia programów, o których mowa w ust. 1, organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego określa szczegółowe warunki udzielania pomocy dzieciom i młodzieży pobierającej naukę na terenie danej jednostki samorządu terytorialnego bez względu na miejsce zamieszkania, formy i zakres tej pomocy, w tym stypendia dla uzdolnionych uczniów oraz tryb postępowania w tych sprawach, uwzględniając w szczególności przedsięwzięcia sprzyjające eliminowaniu barier edukacyjnych, a także osoby lub grupy osób uprawnione do pomocy oraz potrzeby edukacyjne na danym obszarze”. Warunkiem koniecznym do skorzystania z omawianej delegacji prawodawczej jest wcześniejsze przyjęcie programu w oparciu o przepis art. 90t ust. 1 u.s.o., który stanowi, że: „Jednostki samorządu terytorialnego mogą tworzyć regionalne lub lokalne programy: 1) wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży; 2) wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży”. Warunek ten w niniejszej sprawie został spełniony -

Rada Miejska w Szamocinie mocą uchwały nr XII/123/25 z dnia 10 lipca 2025 r. przyjęła „Lokalny program wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży pobierających naukę na terenie Gminy Szamocin”.

Należy też podkreślić, że - w przeciwieństwie do uchwały „programowej” - uchwała podejmowana na podstawie art. 90t ust. 4 u.s.o. jest aktem prawa miejscowego. Zgodnie z art. 94 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483, ze zm.) organy samorządu terytorialnego ustanawiają akty prawa miejscowego na podstawie i w granicach ustaw. Przepis art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej obliguje organy władzy publicznej do działania na podstawie i w granicach prawa. Zasada praworządności wyrażona w art. 7 w związku z art. 94 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej wymaga, żeby materia regulowana wydanym aktem normatywnym wynikała z upoważnienia ustawowego i nie przekraczała zakresu tego upoważnienia. Każde unormowanie wykraczające poza udzielone upoważnienie jest naruszeniem normy upoważniającej i zarazem naruszeniem konstytucyjnych warunków legalności aktu prawa miejscowego wydanego na podstawie upoważnienia ustawowego (por. wyrok NSA z 14 grudnia 2011 r. II OSK 2058/11; wszystkie prezentowane w niniejszym rozstrzygnięciu nadzorczych orzeczenia sądów administracyjnych są opublikowane w „Centralnej Bazie Orzeczeń Sądów Administracyjnych”). Zakres upoważnienia musi być zawsze ustalany przez pryzmat zasad demokratycznego państwa prawnego, działania w granicach i na podstawie prawa oraz innych przepisów regulujących daną dziedzinę.

Z postanowień ocenianego Regulaminu wynika, że określa on „szczegółowe warunki udzielania pomocy uzdolnionym dzieciom i młodzieży, formę i zakres tej pomocy oraz tryb postępowania w ramach «Lokalnego programu wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży pobierających naukę na terenie Gminy Szamocin», przyjętego odrębną uchwałą Rady Miejskiej w Szamocinie, zwanego dalej «Programem»” (§ 1), przy czym „formą pomocy szczególnie uzdolnionym dzieciom i młodzieży jest «Stypendium Burmistrza Miasta i Gminy Szamocin», zwane dalej «Stypendium»” (§ 2 ust. 1), przyznawane „za wybitne osiągnięcia edukacyjne, artystyczne, sportowe, społeczne” (§ 2 ust. 3). W § 2 ust. 5 Regulaminu uściślono, że stypendium przyznaje się uczniom pobierającym naukę w szkole podstawowej na terenie Gminy Szamocin, za szczególne osiągnięcia indywidualne lub zespołowe po spełnieniu jednego z kryteriów określonych w pkt 1-4 tego przepisu. Zastrzeżenia organu nadzoru budzi natomiast przepis § 2 ust. 2 Regulaminu, w którym zastrzeżono, że: „Stypendium może być przyznane uczniom szkoły, dla której organem prowadzącym jest Gmina Szamocin”.

Mocą kwestionowanego przepisu rada ograniczyła krąg beneficjentów przyjętej formy pomocy (Stypendium) do uczniów pobierających naukę jedynie w szkołach, dla których organem prowadzącym jest Gmina Szamocin. Takie rozwiązanie, zdaniem organu nadzoru, nie znajduje uzasadnienia w treści normy kompetencyjnej wynikającej z art. 90t ust. 4 w związku z ust. 1 u.s.o., pozostając z nią w istotnej sprzeczności.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gliwicach w uzasadnieniu wyroku z 18 marca 2021 r. III SA/GI 63/21 zajął stanowisko, zgodnie z którym: „Ustawodawca nie wprowadził różnicowania na organ prowadzący szkołę, do której uczęszcza uczeń. Ustawa nie różnicuje placówek oświatowych na szkoły prowadzone przez daną gminę (tzw. szkoły publiczne) i szkoły, których nie prowadzi dana gmina (czyli szkoły prywatne i inne szkoły publiczne – nie prowadzone jednak przez gminę). Z pomocy korzystać mają uczniowie szkół działających na terenie danej jednostki samorządu terytorialnego bez względu na ich miejsce zamieszkania. Z regulacji ustawowej wynika, że nie jest istotne miejsce zamieszkania danego ucznia, lecz jedynie fakt, że pobiera naukę w szkole na terenie danej jednostki samorządu terytorialnego. W konsekwencji, uchwała programowa nie może wykluczyć uczniów szkół niepublicznych (prywatnych) a także publicznych szkół niesamorządowych. Uczniowie ci bowiem z mocy ustawy znajdują się w kręgu podmiotów uprawnionych do otrzymania pomocy wynikającej z programu w formie stypendium. Pomoc ta jest udzielana po spełnieniu dodatkowych wymogów, określonych przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego przy uwzględnieniu potrzeb edukacyjnych na danym obszarze”.

Podobnie wypowiedział się w przedmiotowej sprawie Wojewódzki Sąd Administracyjny w Olsztynie w uzasadnieniu wyroku z 29 czerwca 2021 r. II SA/OI/289/21: „Z regulacji art. 90t ust. 1 pkt 2 u.s.o., i [...] art. 90t ust. 4 u.s.o. wynika, że organ jednostki samorządu terytorialnego ma prawo tworzyć program wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży [...]. Jedynym kryterium przy tworzeniu takiego programu, przewidzianym przez ustawodawcę, jest kategoria posiadania przez ucznia cechy uzdolnienia. Wynika z tego, że intencją ustawodawcy jest zapewnienia pomocy uczniom uzdolnionym. Program

wsparcia powinien być ustalony w taki sposób, żeby zapewnić pomoc uczniom uzdolnionym – wszystkim uczniom pobierającym naukę na terenie danej jednostki samorządu terytorialnego bez względu na miejsce zamieszkania ucznia, jak też bez względu na organ prowadzący szkołę”.

Należy w tym miejscu uwypuklić, że przyjęty przez Radę Miejską w Szamocinie mocą uchwały nr XII/123/25 z dnia 10 lipca 2025 r. „Lokalny program wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży pobierających naukę na terenie Gminy Szamocin” nie wprowadza kwestionowanych ograniczeń. Kierowany jest on do „uzdolnionych dzieci i młodzieży pobierających naukę na terenie Gminy Szamocin [...] do szczególnie uzdolnionych uczniów szkół z terenu Gminy Szamocin”, „do uczniów pobierających naukę na terenie Gminy Szamocin bez względu na miejsce zamieszkania” (§ 1 ust. 1 i 3 załącznika do ww. uchwały). Skoro uchwała podejmowana w oparciu o art. 90t ust. 4 u.s.o. ma charakter następczy, wtórny, w stosunku do uchwały „programowej”, o której mowa w art. 90t ust. 1 u.s.o., to musi ona pozostawać w zgodzie z przyjętym programem, a jednocześnie nie może wprowadzać takich ograniczeń w kręgu podmiotów - beneficjentów pomocy, które nie są prawnie akceptowalne w odniesieniu do omawianych programów.

Podzielając zatem powyższe poglądy sądów administracyjnych, organ nadzoru uznał, że przepis § 2 ust. 2 Regulaminu został wydany z istotnym naruszeniem art. 90t ust. 4 w związku z ust. 1 u.s.o., co skutkuje koniecznością stwierdzenia nieważności wadliwej regulacji.

W tym stanie rzeczy, orzeczono jak w sentencji.

Pouczenie

1. Stwierdzenie nieważności uchwały, zgodnie z art. 92 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, wstrzymuje jej wykonanie z mocy prawa w zakresie objętym stwierdzeniem nieważności, z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego.

2. Niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze może być zaskarżone do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z powodu niezgodności z prawem w terminie 30 dni od daty jego doręczenia, za pośrednictwem Wojewody Wielkopolskiego.

Wojewoda Wielkopolski
(-) Agata Sobczyk
(dokument podpisany elektronicznie)

Otrzymują:

Rada Miejska w Szamocinie

Burmistrz Miasta i Gminy Szamocin